

TvMR
Tijdschrift voor Mensenrechten
Driemaandelijks uitgave
Verschijnt vier keer per jaar
Aanbevolen citeerwijze: TvMR

Redactie

Hoofredacteur: Eva Brems
Eindredacteur: Frans Geys
Redactie: Alexander De Becker, Evelien Dekezel,
Maxime Stroobant, Paul Pataer, Pieter De Gryse, Tom
Cassaert, Wouter Van den Hole, Sabrina Dawoud,
Willem Debeuckelaere, Nathalie Van Leuven, Mieke
Verheyde, Pieter Vanden Heede, Yves Haecck, Stefan
Sottiaux, Fiona Ang
Correspondent: Paul de Hert (NL)

Het Tijdschrift voor Mensenrechten is een initiatief
van de Liga voor Mensenrechten vzw.

Contactadres: Van Stopenberghestraat 2, 9000 Gent.
Ligamensenrechten@skynet.be

Redactiesecretariaat

Liga voor Mensenrechten vzw, ter attentie van de heer
Frans Geys, J. Van Stopenberghestraat 2, 9000 Gent,
Tel.: 09/223.07.38 - Fax: 09/223.08.48
E-mail: ligamensenrechten@skynet.be, website:
<http://www.mensenrechten.be>

Redactionele samenwerking en disclaimer

Het Tijdschrift voor Mensenrechten is een initiatief
van de Liga voor Mensenrechten vzw.
De redactie heeft een volstrekt autonoom statuut.
Het TvMR strekt tot het aanmoedigen van het
onderzoek naar actuele mensenrechtentema's en
het verspreiden van de kennis hierover.
Voor publicatie aangeboden teksten, arresten en
vonnissen en te bespreken boeken mogen
rechtstreeks naar het redactiesecretariaat worden
gestuurd. De redactie behoudt zich alle rechten voor
de publicatie van ingezonden artikelen, werken,
advertenties, ed. te weigeren.
Aan de totstandkoming van deze publicatie is de
uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans
onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaardende de
auteurs, de redactie en de uitgever geen
verantwoordelijkheid. Elke auteur is verantwoordelijk
voor zijn/haar eigen redactionele bijdragen.

Abonnement

TvMR is een uitgave van de uitgeverij Politeia nv,
Kolenmarkt 7 te 1000 Brussel
Het abonnement loopt per kalenderjaar en wordt
automatisch verlengd behoudens opzegging voor 1
december.
Prijs België 2003: € 32, BTW en verzending inbegrepen.
Prijs buitenland 2003: + € 11.
Prijs per los nummer: € 12, BTW en verzending
inbegrepen.

Abonnement?

Bel (02)289.26.10, fax (02)289.26.19) of
mail info@politeia.be

Lidmaatschap Liga voor Mensenrechten

Een abonnement op TvMR én Fatik, het Tijdschrift
voor Strafrecht en Gevangeniswezen, is inbegrepen
in uw lidmaatschap.
Steunend lid: € 96 per jaar, of kies voor een
maandelijks doorlopende opdracht van € 8*
Gewoon lid: € 60 per jaar, of kies voor een
maandelijks doorlopende opdracht van € 5*
(* en ontvang gratis een genummerd grafisch werk van
de Oostendse kunstenaar Xavier Tricot zolang de
voorraad strekt.)
Liga voor Mensenrechten vzw, J. Van
Stopenberghestraat 2, 9000 Gent
Rekeningnummer 001-1270132-90
Administratie: mevrouw Dorine De Brauwer

Uitgeverij en ©

Uitgeverij Politeia nv, Kolenmarkt 7, 1000 Brussel, tel:
02/289 26 10, fax: 02/289 26 19
Website: www.politeia.be, E-mail: info@politeia.be
© Niets uit deze publicatie mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel
van druk, fotokopie, elektronische gegevensdragers
of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande,
uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van de
uitgever.
D/2003/8132/13

Recht op hoofddoek voor Duitse lerares

Het Duits Grondwettelijk Hof (Bundesverfassungsgericht) wees op 24 september 2003 een opmerkelijk arrest inzake een materie die in vele landen, waaronder ook België, actueel is: het recht van een islamitische lerares om in de klas een hoofddoek te dragen.

Verzoekster was een Duitse vrouw van Afghaanse afkomst. Haar was een aanstelling als lerares in een openbare school geweigerd op grond van zogenaamde "persoonlijke ongeschiktheid", aangezien zij niet bereid was om tijdens de lessen haar hoofddoek af te nemen.

Het Hof oordeelde dat deze weigering een schending uitmaakte van het grondrecht op gelijke toegang tot het openbaar ambt (artikel 33 § 2 van de Duitse Grondwet) in combinatie met het grondrecht op godsdienstvrijheid (artikel 4 §§ 1 en 2 van de Duitse Grondwet).

Desondanks erkende het Hof niet in het algemeen een recht voor leraressen in publieke scholen om de hoofddoek te dragen.

Volgens het Hof kan een hoofddoekverbod grondwettelijk zijn, wanneer het tot doel heeft om grondwettelijk beschermde rechtsgoederen te vrijwaren, en wanneer het kan steunen op een voldoende nauwkeurige wettelijke basis. Wat de beschermde rechtsgoederen betreft verwierp het Bundesverfassungsgericht het vaak gehoorde argument als zou de hoofddoek per definitie een uitdrukking zijn van een maatschappijvisie die de gelijkheid van man en vrouw miskent.

Ook de grondwettelijk gewaarborgde neutraliteit van de overheid komt niet in het gedrang: in het Duits grondwettelijk recht wordt deze immers niet opgevat als een verplichte afstand van de overheid tot alle godsdiensten, maar juist als een gelijke openheid voor alle godsdiensten.

Het Hof erkende wel een spanning met het recht van ouders om de godsdienstige en ideologische opvoeding van hun kinderen te bepalen, evenals met de negatieve godsdienstvrijheid van de scholieren.

Het bereiken van een evenwicht tussen deze conflicterende rechten komt volgens het Hof toe aan de wetgever op het niveau van de Länder.

In het concrete geval was er geen uitdrukkelijke stellingname van de wetgever inzake deze kwestie, zodat de vereiste nauwkeurige wettelijke basis ontbrak. Hoewel er dus in deze concrete zaak een schending van de Grondwet werd vastgesteld doordat verzoekster niet het recht had een hoofddoek te dragen, erkende het Hof tegelijkertijd dat het een legitieme keuze kan zijn van de regionale wetgever om leerkrachten het recht te ontzeggen hun religieuze affiniteit door middel van kledij tot uitdrukking te brengen.

Eva Brems

RECHTZETTING:

De noot bij het arrest van het Arbitragehof 106/2003 in ons vorige nummer (TvMR 2003, 3, 16) is van de hand van Valentina Staelens.